

MENTORATUL PENTRU CARIERA DIDACTICA ÎNTRE OPORTUNITATE SI NECESITATE

MENTORING FOR THE TEACHING CAREER BETWEEN OPPORTUNITY AND NEED

Doinița POPA, lector univ. dr.
Universitatea Danubius din Galați
[ORCID: 0009-0005-4316-3517](https://orcid.org/0009-0005-4316-3517)
doinitapopa@univ-danubius.ro

CZU: 378.126 DOI: 10.46727/c.03-04-11-2023.p327-331

Abstract

Education is constantly changing with new technologies, approaches, and curriculum requirements. In this context, mentoring becomes necessary for teachers to adapt to changes in education. Teacher mentoring is a valuable practice for teacher development and improving the quality of education. This collaboration between mentor and teacher can have a significant impact on student success and the quality of education in general. That is why there is considerable concern for the professionalization of the teaching career, from this perspective, to find the most effective legislative and practical ways to ensure this opportunity for beginning teachers.

Didactic mentoring is an educational process that has aspects of both opportunity and necessity, depending on the perspective from which it is approached. Mentoring thus provides teachers with a chance to develop their skills and knowledge in their field. Through mentoring, teachers can learn new teaching methods, discover educational resources, and gain confidence in their abilities.

In an ever-expanding world of knowledge, teachers must continue to develop their skills and knowledge to remain relevant in the classroom. Mentoring thus becomes a necessity to ensure the continuous development of teachers.

Key-words: mentorship, teaching career, collaboration, mentor, pedagogical mediation

1.Considerații preliminare

Profesorul contemporan este creator de educație, fiind ancorat din ce în ce mai activ în inovarea și utilizarea celor mai noi tehnologii digitale, care oferă noi posibilități de îmbunătățire a predării- învățării- evaluării, răspunzând astfel provocărilor carierei didactice.

Noua paradigmă a profesiei implică dezvoltarea carierei didactice pe tot parcursul vieții, adaptarea la mediul didactic reformat, astfel încât să răspundă permanent la cerințele actuale. De aceea, în multe țări europene și nu numai, profesorii trebuie să parcurgă o formare inițială, care include și perioade de stagiul sau practică în școli. Mentoratul pentru cariera didactică este adesea o componentă importantă a acestei formări. De asemenea, mentoratul continuu este disponibil profesorilor pentru a-i sprijini în dezvoltarea lor pe parcursul carierei.

Uniunea Europeană și organizațiile internaționale, cum ar fi UNESCO, au emis recomandări și standarde privind formarea continuă a cadrelor didactice care au influențat politica educațională în statele membre ale UE și au promovat dezvoltarea mentoratului ca parte a procesului de îmbunătățire a calității predării.

În Dicționarul praxiologic de pedagogie, Volumul IV: M-O (M.-D. Bocoș, coord., 2017), mentoratul în unitățile de învățământ preuniversitar este definit, ca fiind o „activitate profesională complexă realizată de către un profesor mentor care presupune, în detaliu, acțiunea specifică de mediere pedagogică, de îndrumare a activității, de facilitare a învățării și dezvoltării profesionale, consiliere, sprijin, ghidare, oferire de experiențe profesionale benefice, integrare în (micro)comunitate etc” [1, p.102].

Mentoratul în învățământ este o ocupație reglementată în România. Astfel, există mai multe categorii de mentori:

- **Mentorii de inserție profesională** sau **mentorii de stagiatură** sunt acea categorie de cadre didactice cu experiență în domeniul predării unei anumite specialități, care au

parcurs un program de formare pentru a exercita atribuții de mentori de stagiatură și urmăresc dezvoltarea profesională a profesorilor debutanți în vederea practicării profesiei didactice la standarde de calitate.

- **Mentorul de dezvoltare profesională** consiliază și sprijină cadre didactice care au obținut definitivarea în sistemul de învățământ, prin organizarea unor activități de formare pentru dezvoltare personală și profesională, în vederea menținerii standardelor de competență pentru cadrele didactice.
- **Mentorii de practică pedagogică**, cunoscuți de obicei sub denumirea de **îndrumători de practică pedagogică** sunt cadre didactice care au o vastă experiență și care se bucură de un prestigiu profesional deosebit în cadrul comunității profesionale din care fac parte, contribuind la procesul formării inițiale a personalului didactic prin **monitorizarea și coordonarea directă a realizării practicii pedagogice** în cadrul unei unități școlare de învățământ.

Mentoratul pentru cariera didactică joacă un rol esențial în îmbunătățirea calității predării și a sistemelor educaționale din întreaga lume. Această practică continuă să se dezvolte și să se adapteze în funcție de schimbările din domeniul educației și de nevoile profesorilor și elevilor.

2. Profesionalizarea carierei didactice

La nivel european, profesionalizarea carierei didactice este în acord cu obiectivul Comisiei Europene privind realizarea Spațiului European Educațional până în 2025, în care este subliniat faptul că „profesorii și formatorii au nevoie de oportunități continue pentru dezvoltare profesională”. De asemenea, potrivit concluziilor Consiliului privind „profesorii și formatorii europeni pentru viitor” predarea și învățarea de bună calitate pot fi realizate în contextul în care profesorii sunt implicați pe toată durata carierei didactice într-un proces de dezvoltare profesională.³⁵

În Raportul Eurydice din 2018, mentoratul pentru profesorii care intră în profesie este obligatoriu în 29 de sisteme educaționale și este recomandat în alte 5. Cu toate acestea, mentoratul este rareori reglementat pentru alți profesori decât pentru cei începători. În Estonia și Finlanda, școlilor le este recomandat să ofere mentorat oricărui profesor care are nevoie de sprijin.

În majoritatea țărilor, profesorii au obligația de a participa la dezvoltarea profesională continuă. În aproape jumătate dintre sistemele de învățământ, dezvoltarea profesională continuă este obligatorie pentru cadrele didactice și există un număr minim de ore, zile sau credite pe care acestea trebuie să le urmeze.³⁶

Legislația diferă de la o țară la alta, dar conceptul în sine este unul comun, care aduce aceleași beneficii desprinse din analizele comparative ale diverselor sisteme de educație:

Astfel, mentorii pot oferi feedback specific și experiența lor pentru a ajuta debutantul să-și dezvolte abilitățile de predare. Aceasta duce la îmbunătățirea calității predării și a învățării.

Prin mentorat, profesorii mai tineri sau mai puțin experimentați pot câștiga încredere în propriile abilități. Ei se simt mai siguri în gestionarea clasei, în prezentarea materialului și în evaluarea elevilor, iar mentorii pot ajuta profesorii să înțeleagă nevoile individuale ale elevilor și să dezvolte strategii de predare care să țină cont de aceste nevoi. Acest lucru duce la o învățare mai eficientă și mai eficace.

Mentoratul oferă un mediu în care profesorii pot discuta problemele și preocupările lor, atât cele legate de predare, cât și cele personale și pot oferi sfaturi și sprijin pentru a face față stresului și presiunii din sala de clasă.

³⁵https://www.oecd-ilibrary.org/education/digital-strategies-in-education-across-oecd-countries_33dd4c26en;jsessionid=zgb6xQYtuxUdxKTWjuA77W9b.ip-10-240-5-142

³⁶Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2018. *Carierele cadrelor didactice în Europa: acces, progres și sprijin*. Raport Eurydice. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.

De asemenea, prin mentorat se pot împărtăși cele mai recente cercetări și practici în domeniul educației, ceea ce ajută profesorii debutanți să fie la curent cu evoluțiile din domeniu. Profesorii pot obține o perspectivă mai clară asupra carierei lor și pot obține îndrumare în atingerea obiectivelor lor profesionale. Acest lucru poate crește motivația și satisfacția în carieră, iar mentorii pot împărtăși cunoștințe și experiențe practice, care pot fi dificil de dobândit din manuale sau cursuri academice.

Mentoratul poate contribui la consolidarea relațiilor dintre profesori și la dezvoltarea unei culturi școlare mai colaborative și de sprijin reciproc, iar de multe ori se pot identifica și dezvolta viitori lideri în domeniul educației, ceea ce este benefic pentru îmbunătățirea sistemului de învățământ în ansamblu.

Astfel, mentoratul de carieră didactică este o practică valoroasă care sprijină dezvoltarea profesională și personală a profesorilor și contribuie la îmbunătățirea calității predării în sistemul de învățământ.

Necesitatea și utilitatea mentoratului de cariera sunt evidențiate și în diverse studii, dintre care amintim un studiu realizat de Jennifer S. Collins³⁷, *Case Study of a New Teacher Mentoring and Induction Program*. În cadrul acestui studiu a fost investigat un eșantion divers de profesori debutanți dintr-o școală semi rurală din partea de vest a Statelor Unite. Surse de date, inclusiv interviuri, sondaje și revizuirea documentelor, au fost utilizate în studiu au permis analiza datelor din care a rezultat că a fost o inițiativă benefică implementarea mentoratului pentru a ajuta profesori să se adapteze la predare și pentru reducerea sentimentelor de izolare. Răspunsurile la întrebările sondajului și interviurile semi-structurate au reflectat importanța accesului la dezvoltare profesională și acces la mentorat atât formal, cât și informal pentru profesorii debutanți pentru a-i ajuta să obțină succes în predare. Profesorii debutați au declarat că relația cu mentorul lor a fost esențială pentru experiența lor din primul an de predare.

3. Competențe și roluri ale mentorului din domeniul educațional

Pentru mine, după o experiență îndelungată în activitatea didactică, precum și de mentor pentru practica pedagogică atât pentru viitorii învățători, cât și pentru profesorii pentru învățământul gimnazial și liceal, mentoratul pentru cariera didactică este o componentă esențială, care se transpune în perioada actuală ca o necesitate pentru viitorii profesori, dar și ca o oportunitate, prin reperere legislative care le asigură profesorilor dezvoltarea profesională prin intermediul mentoratului.

Astfel, mentorul de stagiatură îndeplinește o serie de roluri specifice:

- Reprezintă sursă de informații;
- Asigură coeziunea grupului;
- Comunică informații specifice activității pedagogice;
- Utilizează feedback-ul în comunicare;
- Identifică sursele potențiale de disfuncționalitate;
- Planifică și organizează activitatea de mentorat;
- Alcătuiește orarul de stagiatură și informează persoanele implicate;
- Informează persoanele implicate în activitatea de mentorat;
- Formează stagiarii în legătură cu folosirea mijloacelor de învățământ;
- Asistă pe stagiari în elaborarea proiectului didactic;
- Propune variante de îmbunătățire a proiectelor didactice;
- Dezvoltă capacitatea stagiariului de a observa și de a analiza critic lecția;
- Lucrează cu feedback-ul;
- Monitorizează activitatea didactică a stagiariului;
- Măsoară nivelul individual de performanță profesională;

---

³⁷https://digitalcommons.csp.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1160&context=cup_commons_grad_edd

- Transmite observațiile sale cu privire la fiecare activitate a stagiaryului;
- Realizează activități de evaluare;
- Întocmește rapoarte de analiză a activității stagiaryilor.

4. Beneficiile mentoratului din domeniul educațional

Din perspectiva persoanei mentorate, menționăm următoarele beneficii ale mentoratului:

- Îmbogățirea cunoașterii teoretice și practice;
- Oportunitatea de a primi consultanță și sprijin specializat, de a fi asistat pas cu pas în procesul asumării noilor roluri de către o persoană experimentată, dispusă să-i împărtășească din experiența sa;
- Folosirea accesului la oportunități de dezvoltare profesională pentru o mai bună gestionare a traseului profesional;
- Optimizarea adaptării la noul loc de muncă;
- Gestionarea și eliminarea stresului prin apelul la sprijinul unui mentor;
- Adoptarea unei atitudini pozitive în raport cu noul loc de muncă;
- Preluarea unor modele de comportament profesional dezirabil;
- Este provocat să-și asume riscuri, responsabilități, să stabilească obiective și să le realizeze, în acord cu înalte standard de performanță;
- Dezvoltare personală evidențiată prin: creșterea încrederii în sine, creșterea stimei de sine, reducerea stresului, creșterea gradului de motivare etc.
- Satisfacția la locul de muncă dată de reușita în procesul formării și dezvoltării profesionale a stagiaryilor;
- Recunoaștere profesională, posibilitatea de a-și evidenția profesionalismul;
- Oportunitatea de a-și valorifica abilitățile, capacitățile, competențele, de a transmite studenților, debutanților, propria experiență profesională;
- Posibilitatea de învățare reciprocă, prin dobândirea unor cunoștințe de actualitate de la stagiary;
- Oportunitatea de verificare a propriilor competențe în domeniul predării, leadership-ului și al practicilor de tip reflectiv;
- Oportunități de stimulare a creativității.

Mentoratul didactic implică ghidarea și sprijinirea cadrelor didactice sau a profesorilor de către mentori cu experiență în domeniul educației. Această practică aduce numeroase beneficii pentru profesori și, prin extensie, pentru elevi și sistemul educațional în ansamblu.

Mentorii pot ajuta profesorii să dezvolte strategii mai eficiente de predare, să adapteze materialele didactice și să identifice metode de evaluare mai potrivite. Acest lucru conduce la o îmbunătățire a calității actului de predare.

De asemenea, mentorii pot oferi sfaturi și tehnici pentru gestionarea clasei, inclusiv moduri de a gestiona comportamentul elevilor, de a menține disciplina și de a crea un mediu de învățare armonios.

Mentoratul poate ajuta profesorii să-și dezvolte și abilități de leadership în școală sau în cadrul comunității. Acest lucru poate contribui la avansarea lor în carieră și la îmbunătățirea calității sistemului educațional.

Aceste practici eficiente de mentorat pot contribui la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și la îmbunătățirea calității educației. Este important ca procesul de mentorat să fie personalizat pentru a răspunde nevoilor specifice ale debutanților și să se adapteze la contextul și obiectivele educaționale ale fiecărui mentorat.

5. Concluzii:

În concluzie, mentoratul didactic este o practică valoroasă pentru dezvoltarea profesorilor și pentru îmbunătățirea calității învățământului. Această colaborare între mentor și profesor poate avea un impact semnificativ asupra succesului elevilor și a calității

învățământului în general, facilitând accesul profesorului/cadrului didactic stagiar la resursele de care dispune școala în vederea susținerii activității profesionale, precum și pentru integrarea acestuia în cultura organizațională a unității de învățământ respective realizându-se astfel sprijinul necesar pentru îndeplinirea acțiunilor și progresul în raport cu obiectivele propuse.

Bibliografie/referințe:

1. BOCOȘ, M. D., coord., *Dicționarul praxiologic de pedagogie*, Volumul IV(M-O). București: Ed. Paralela 45. 2017. 120 p. ISBN: 978-973-47-2212-9.
2. EZECHIL, L., coord., *Ghidul mentorului*, Editura Paralela 45, Pitești. 2009.
3. HATTIE, J., *Învățarea vizibilă: ghid pentru profesori*. București: Trei. 2014.
4. ILLERIS, K., coord., *Teorii contemporane ale învățării: autori de referință*. București: Trei. 2014.
5. POTOLEA, D., coord., *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași: Polirom. 2002.
6. *DE LA DEBUT LA SUCCES* – program național de mentorat de inserție profesională a cadrelor didactice”, București, 2013.
7. DĂNCILĂ, E., PELLEGRINI, N. A., CHIȚU, E. L. *Arhitectura programului de mentorat – un posibil model de abordare* Autori - experți din cadrul Universității "Lucian Blaga" din Sibiu - PROGRAM DE FORMARE CONTINUĂ: PROF I – MENTORAT DE CARIERĂ DIDACTICĂ, Elaborat în cadrul proiectului POCU "Profesionalizarea carierei didactice - PROF", Cod SMIS proiect: 146587.

Surse Web:

8. https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2017-05-3-21746209-0-studiul-oecd-despre-educatie.pdf
9. <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/435e941e-1c3b-11e8-ac73-01aa75ed71a1/language-ro>
10. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/publications/teachers-europe-careers-development-and-well-being>
11. https://digitalcommons.csp.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1160&context=cup_commons_grad_ed
12. https://www.oecd-ilibrary.org/education/digital-strategies-in-education-across-oecd-countries_33dd4c26en;jsessionid=zgb6xQYtuxUdxKtWjuA77W9b.ip-10-240-5-142
12. http://publications.europa.eu/resource/cellar/9ef5c37e-1b75-11e8-ac73-01aa75ed71a1.0016.01/DOC_1